
1537-о заседание, 15-17 септември 2025 г. (формат „Права на човека“)

H46-9 „Ненчева и други“ срещу България (жалба № 48609/06)

Наблюдение върху изпълнението на решенията на Европейския съд

Относителни документи

DH-DD(2023)233 , DH-DD(2024)680 , DH-DD(2025)703-rev , CM/Del/Dec(2021)1411/H46-11

Описание на делото

Това дело се отнася до смъртта на 15 деца и младежи между 15 декември 1996 г. и 14 март 1997 г. в дом за деца с тежки умствени увреждания в с. Джурково. През въпросния период България преживява сериозна икономическа криза, а условията на живот в дома са били изключително лоши (липса на храна, лекарства, медицински грижи, дрехи или отопление). Европейският съд отбелязва, че с изключение на персонала, работещ в дома, властите не са предприели бързи, практични и достатъчни мерки за предотвратяване на смъртните случаи, въпреки че са имали конкретна информация за реалната опасност за здравето на децата три месеца преди първия смъртен случай. Съдът също така установява, че разследването на тези събития не е било достатъчно задълбочено и не е отговаряло на изискванията за старание и бързина. По този начин властите не са изпълнили позитивното си задължение да защитят живота на уязвимите деца и не са приложили подходящи процедурни механизми, за да изяснят обстоятелствата около особено трагичните събития по делото (материално и процесуално нарушение на член 2).

Състояние на изпълнението

Властите представиха допълнения към своя план за действие на 21 февруари 2023 г., 12 юни 2024 г. и последно на 17 и 26 юни 2025 г. Те посочиха, че е постигнат значителен напредък, като поискаха от Комитета да прехвърли тази група за разглеждане в стандартната процедура за наблюдение и да прекрати наблюдението си по отношение на аспектите, свързани с условията на живот и контрола и надзора на заведенията за резидентна грижа за настаняване на деца с умствени увреждания.

Индивидуални мерки:

Домът в Джурково не функционира като дом за деца от 1 януари 2006 г. Прокуратурата е установила, че е невъзможно да се проведе ново разследване на събитията, довели до делото, тъй като съответният давностен срок е изтекъл.

Общи мерки:

1) *Мерки, насочени към намаляване на прибягването до резидентна грижа*

През 2020 г. е приет нов Закон за социалните услуги, който се фокусира върху предотвратяването на институционализирането.¹ През септември 2021 г. Комитетът отбеляза с интерес усилията, положени от българските власти за предотвратяване на изоставянето на деца с увреждания и за намаляване на прибягването до грижи в институции.²

За настоящото разглеждане властите посочват, че децата с увреждания имат право на семейни помощи, независимо от доходите на семейството, както и на лични асистенти, предоставяни от общините от 2021 г.³ Децата с увреждания и тези, които са на алтернативна грижа, също са целеви групи по националния план за действие за Европейската гаранция за децата, който предвижда интегрирани здравни и социални услуги.

2) *Условия на живот и медицински грижи в центрове от семеен тип*

През септември 2021 г. Комитетът припомни, че материалните условия на живот на децата с увреждания са се подобрили след закриването на бившите домове за настаняване и откриването на нови центрове от семеен тип.

За настоящето разглеждане преглед властите посочиха, че в началото на 2025 г. са съществували 123 центъра от семеен тип за деца с увреждания с общ капацитет 1600 деца, в които са настанени 1403 деца, и заключиха, че настоящият капацитет е достатъчен. Те посочиха също, че Наредбата за качеството на социалните услуги, приета през 2022 г., установява по-прецизни стандарти за организацията и управлението на социалните услуги, включително нивата на персонала, квалификацията на персонала и неговото професионално развитие.

През 2024 г. омбудсманът е проверила, наред с другото, 11 центъра от семеен тип, два от които бяха за деца, нуждаещи се от постоянна медицинска грижа. Тя е установила, че материалните условия на живот са добри, децата са в добро настроение и подходящо облечени, храната е добра и се организират разнообразни дейности. Въпреки това, предвид свободните работни места в почти всички посетени заведения, е посочена необходимостта да се подкрепи персоналетът чрез обучение, надзор и по-добро възнаграждение, тъй като човешките ресурси са от решаващо значение за осигуряването на подходящ стандарт на грижи.⁴

3) *Резидентна грижа за деца, нуждаещи се от комплексна медицинска грижа*

През септември 2021 г. Комитетът поиска информация за условията на извеждане на деца с тежки здравни проблеми от домовете за медико-социални грижи, които следва да бъдат закрити. Той изрази загриженост, че създаването на 20 нови медицински центъра от семеен тип, обявено по-рано от властите, е било забавено и прикани властите да финализират тяхното създаване и да изяснят дали съществуващите или планираните центрове ще бъдат достатъчни, за да се погрижат за децата, които се нуждаят от комплексни медицински грижи.

В годишния си доклад за 2023 г. Българският хелзинкски комитет (БХК) описа трудностите при прехвърлянето на деца от домовете за медико-социални грижи в приемни семейства или центрове за настаняване от семеен тип („центрове от семеен тип“).⁵

За настоящото разглеждане властите посочиха, че към юни 2025 г. само три дома за медико-социални грижи продължават да функционират (четири през 2021 г.), в които са настанени общо 81 деца (221 през февруари 2021 г.). Преместването на деца с сериозни здравословни проблеми от домовете за медико-социални грижи се извършва по начин, който минимизира рисковете за тяхното здраве (оценка на нуждите, подготвителен период, проследяване и др.).

Що се отнася до изграждането на медицински центрове от семеен тип, към юни 2025 г. са били завършени шест от предвидените 20 центъра с общ капацитет за настаняване на 48 деца. Изграждането на 14-те центъра е в очакване на приключването на процедура за възлагане на обществена поръчка. През юни 2025 г. властите посочиха, че според експертни мнения общият

¹ За повече подробности относно правната рамка вж. CM/Notes/1411/H46-11 .

² През януари-март 2025 г. 21 деца с увреждания са настанени при роднини (37 през 2024 г.) и 11 при приемни семейства (35 през 2024 г.).

³ В края на март 2025 г. са налице 760 социални услуги, достъпни за семействата като цяло (241 през 2010 г.). В началото на 2025 г. са налице 411 държавно финансирани услуги, които могат да предоставят подкрепа и на семействата на деца с увреждания.

⁴ Вж. доклада на омбудсмана за 2024 г. относно националния превантивен механизъм, стр. 115.

⁵ Български хелзинкски комитет, „ Човешките права в България през 2023 г.“, стр. 132-133.

капацитет на услугите за деца с увреждания понастоящем е достатъчен, включително за тези, които се нуждаят от постоянна медицинска грижа.

4) *Външен мониторинг на домовете за медико-социални грижи и центровете от семеен тип*⁶

През септември 2021 г. Комитетът отбеляза с интерес положителната информация за посещения на различни инспекционни органи в домовете за медико-социални грижи и прикани властите да предоставят пълна информация за броя и честотата на инспекциите на центровете от семеен тип, включително медицинските центрове от семеен тип, извършвани от всички съответни органи, както и обобщение на основните констатации.

За настоящето разглеждане властите посочиха, че между януари 2023 г. и май 2025 г. Агенцията за качество на социалните услуги (АКСУ) сама е извършила общо 46 проверки⁷ в центрове от семеен тип и че е било изпълнено едно задължително предписание. За приблизително същия период различни органи са провели общо осем проверки в медицински центрове от семеен тип;⁸ не са констатирани нарушения на съответните разпоредби, но са били изпълнени задължителните предписания. По отношение на домовете за медико-социални грижи, няколко компетентни органи са извършили общо 98 проверки за същия период;⁹ не са констатирани нарушения, но са изпълнени някои задължителни предписания. Информацията, предоставена през юни 2025 г., показва също, че съответните общини са законово задължени да организират процеса на предоставяне на услуги за настаняване в домове.¹⁰

5) *Представителство на деца в институции за грижи в домове по отношение на тяхното здраве и лечение*¹¹

През септември 2021 г. Комитетът прикани властите да го информират за резултатите от обсъжданията им относно възможността за осигуряване на независимо представителство на деца с увреждания, настанени извън семейството си, в ситуации, в които родителите им са загубили интерес към съдбата им и те не са представлявани от роднини, за да могат техните жалби, свързани със здравето и лечението им, да бъдат разгледани от съд или друг независим орган.

През март 2024 г. властите публикуваха анализ и план за действие, изготвени с подкрепата на Норвежкия финансов механизъм („Анализ от март 2024 г.“).¹² Анализът стига до заключението, че съществуват пропуски в представителството на деца, чиито родители са загубили интерес към тях.¹³ В него се предлага изменения в Закона за закрила на детето, Семейния кодекс и Гражданскопроцесуалния кодекс.¹⁴ Властите посочват, че разглеждането на такива законодателни реформи ще бъде възобновено в рамките на работна група, но подготовката на измененията може да отнеме известно време.

6) *Представителство на деца, настанени в резидентна грижа, в наказателни производства*

През септември 2021 г. Комитетът прикани властите да го информират за резултатите от обмислянето на възможност за въвеждане на допълнителни гаранции за осигуряване на ефективността на разследванията в случаите, когато родителите са загубили интерес към детето си, след като то е било настанено в институция.

През май 2023 г. член 213 от Наказателнопроцесуалния кодекс (НПК) бе изменен, като се предвиди

⁶ За повече подробности относно предоставената по-рано информация вж. CM/Notes/1411/H46-11. За наблюдението на омбудсмана вж. по-горе.

⁷ АКСУ е извършила 15 проверки между 1 януари и 19 май 2025 г. (23 през 2023 г.; 8 през 2024 г.). Проверките на АКСУ могат да бъдат редовни или тематични (на всеки две или три години за всеки обект) или извънредни, вследствие на жалби.

⁸ От АКСУ, регионалната здравна инспекция и Дирекцията за социално подпомагане.

⁹ Инспекциите са проведени, наред с другото, от регионалните здравни инспекции (37), Агенцията за безопасност на храните (15), Агенцията за медицински надзор (4) и Агенцията за закрила на детето (4).

¹⁰ В DH-DD(2016)1111 властите също така се позовават на индивидуалното проследяване от лекари.

¹¹ За подробности относно настоящата рамка вж. CM/Notes/1411/H46-11.

¹² Вж. *Анализ на ефективността на процеса на деинституционализация на социалните услуги за деца с увреждания с конкретни препоръки за осигуряване на независимо представителство на децата с увреждания пред институциите*, март 2024 г., и План за действие.

¹³ Анализът от март 2024 г. изяснява, че съществува практика за назначаване на определен социален работник за всяко дете, който да наблюдава отблизо всички аспекти на благосъстоянието на детето, включително въпросите, свързани с неговото здраве и лечение (стр. 43-44).

¹⁴ Предлага се да се определят в закона хипотези, в които родителите и другите законни представители могат да бъдат считани за незаинтересовани от детето, което може да обхваща и хипотези, в които директорът на резидентна институция може да се намира в конфликт на интереси. Предлага се също така да се създадат правила за незабавно представителство от специално обучени адвокати; да се разширят разпоредбите за настойничество и прилагането на правилата в Семейния кодекс, за да се даде възможност на специален представител да подава жалби относно здравето и лечението на засегнатото дете; и да се позволи назначаването на представители съгласно Гражданския процесуален кодекс.

съдебен контрол върху отказа на прокурора да образува разследване по отношение на определени престъпления, включително такива, свързани с причиняване на смърт или телесна повреда. Жалба може да бъде подадена по искане на пострадалия или на лицето, подало съобщение за престъплението. Член 101, ал. 1 от НПК също бе изменен и сега предвижда назначаването на специален представител, който трябва да бъде адвокат, за защита на интересите на непълнолетните (които са пострадали от престъпление) във вече образувани досъдебни производства, ако техните родители или настойници не са ангажирани с тяхното възпитание. Властите посочват, че в анализа от март 2024 г. се предлагат допълнителни изменения в НПК за подобряване на представителството на децата в наказателните производства. Това би могло да се отнася за ситуации, в които родител или настойник не проявява интерес към дете, което е свидетел, или ако наказателното производство не е приключило преди или е започнало след смъртта на пострадалото дете.¹⁵

7) *Информация за разследвания и съдебната практика*

В миналото властите посочиха, че от 2010 г. аутопсията е задължителна в случай на смърт на дете в институция за настаняване и че националната практика изисква да се започне разследване, ако детето почине.¹⁶

През септември 2021 г. Комитетът прикани властите да предоставят информация за резултатите от засиления надзор от страна на прокуратурата върху наказателните разследвания, свързани със смъртта на деца в институции, включително да предоставят информация за съответните разследвания.¹⁷ Той също така поиска информация за съответната национална правна практика (приложими наказателноправни разпоредби, национална съдебна практика) по отношение на наказателната отговорност на длъжностните лица, отговорни за управлението или надзора на центровете за настаняване.

В отговор властите посочват, че между 1 януари 2023 г. и 20 май 2025 г. прокуратурата е отказала да започне наказателно разследване в пет случая. Едно разследване все още е висящо към юни 2025 г. Едно разследване на смъртта на дете с умствени увреждания в център от семеен тип е прекратено поради липса на доказателства за престъпление. Властите не посочват дали са подадени жалби по тези случаи.

8) *Становище по правило 9*

На 17 декември 2021 г. няколко неправителствени организации¹⁸ изразиха сериозна загриженост относно указанието на Комитета да се ускори изграждането на нови центрове за настаняване от семеен тип за предоставяне на медицински грижи на деца с множествени увреждания, като посочиха, че тази препоръка е в противоречие с задълженията на България по член 19 от Конвенцията за правата на хората с увреждания, които са отразени и в Препоръка CM/Rec(2010)2 на Комитета на министрите към държавите членки относно деинституционализация и живот в общността на деца с увреждания (която препоръчва да не се създават нови институции и да не се настаняват деца с увреждания в институции). Те призовават Комитета да преразгледа решението си и да прикани България да инвестира в широк спектър от услуги, основани на семейството и ранна интервенция, както и в подобряване на системата на здравеопазване, така че всички деца с увреждания да могат да получат необходимата медицинска помощ и подкрепа в своите семейства. НПО посочват, че няма значителна разлика между грижите, предоставяни в старите институции и в центровете от семеен тип, и че в новите видове институции здравето и животът на децата все още е изложен на риск. Те посочиха, че са разкрити многобройни случаи на насилие срещу деца с увреждания, но жертвите никога не са имали достъп до правосъдие. Те призовават Комитета да поиска систематизирани по категории данни за смъртните случаи в институции и правят препоръки относно ефективността на разследванията и достъпа на НПО до центровете от семеен тип.

Анализ на Секретариата

Индивидуални мерки:

¹⁵ Вж. DH-DD(2024)680.

¹⁶ Вж. DH-DD(2016)1111.

¹⁷ Комитетът поиска информация за броя на разследванията, жалбите, резултатите от надзора върху разследванията, разследванията, свързани с потенциалната наказателна отговорност на длъжностни лица, отговорни за управлението или контрола на центровете за настаняване, съдебни процеси и др.

¹⁸ Фондация „КЕРА“, Българска неформална група от независими експерти, Фондация „Валидети“ – Център за защита на правата на хората с умствени увреждания Disability Rights International, Европейска мрежа за независим живот (DH-DD(2022)54).

Следва да се припомни, че поради изтекла давност вече не е възможно да се проведе ново наказателно разследване и следователно в това дело не са възможни по-нататъшни индивидуални мерки.

Общи мерки:

1) *Мерки, свързани с материалните условия на живот и медицинските грижи*

Следва да се припомни, че това дело се отнася до трагични смъртни случаи поради липса на храна, медицински грижи или отопление и че неговото изпълнение изисква приемането на мерки за предотвратяване на рисковете за живота и здравето на уязвими деца, които са под грижите на държавата.

Макар деинституционализацията да е важен процес и да допринася за изпълнението на решението по начините, посочени по-долу, политическите решения в тази област не подлежат на наблюдение от страна на Комитета. Като се има предвид обаче естеството на констатираното нарушение, усилията, за които съобщават властите, за предотвратяване на изоставянето на деца с умствени увреждания, следва да се отбележат с интерес, тъй като такива мерки изключват напълно необходимостта от публична грижа. Алтернативната публична грижа (например приемни семейства) също може да допринесе за изпълнението на настоящото решение, ако се гарантира защитата на живота и здравето на децата. И в двата случая усилията на властите за увеличаване на броя на социалните и медицинските услуги са от значение за избягване на рискове за живота или здравето на децата с увреждания.

По отношение на грижите в институциите като цяло, Комитетът вече отбеляза с удовлетворение, че материалните условия на живот на децата с умствени увреждания са се подобрили след закриването на съществуващите досега домове за грижи и откриването на нови центрове от семеен тип. Новата информация потвърждава също, че при различните инспекции не са констатирани сериозни недостатъци.

По отношение на децата, които се нуждаят от комплексни медицински грижи, властите считат, че настоящият капацитет е достатъчен, но възнамеряват да построят допълнителни медицински центрове от семеен тип и да затворят останалите три медико-социални дома. Докато последният процес [по закриване на медико-социалните домове] е в ход, информацията за индивидуалното планиране и координация изглежда положителна. Очаква се този процес да бъде финализиран по начин, който гарантира, че всички деца получават адекватни грижи и лечение и имат възможност да поддържат контакт със своите семейства, както беше поискано по-рано от Комитета.

В светлината на гореизложеното изглежда, че не е необходима допълнителна информация по тези въпроси.

2) *Мерки за откриване и предотвратяване на рискове за живота и здравето, включително независимо представителство на децата*

Следва да се припомни, че при предишни разглеждания на делото, Комитетът поиска повече информация за мониторинга на новите заведения за резидентна грижа и за възможността да се осигури независимо представителство на деца, чиито родители са загубили интерес към тях. Целта на тези искания бе да се гарантира, че ако въпреки общото подобрене на условията на живот възникнат случаи на negliжиране, които застрашават живота или здравето на дете, те ще бъдат открити и преодоляни.

Положително е, че в отговор на исканията на Комитета властите, с подкрепата на Норвежкия финансов механизъм („НФМ“), са изготвили задълбочен анализ, в който се определят възможни законодателни реформи за въвеждане на независимо представителство за деца, настанени извън семейството си, особено в ситуации, в които родителите им са загубили интерес към тях, за да им се даде възможност да подават жалби, свързани с тяхното здраве и лечение, които да бъдат разгледани от съд или друг независим орган. Тъй като следващите стъпки трябва да бъдат определени от работна група, а този процес може да отнеме време, е важно властите да предоставят информация за резултатите от съответните обсъждания и приемането на законодателни изменения в подходящ срок.

Освен това, наскоро предоставената информация потвърждава, че всяка година се проверяват някои заведения за резидентна грижа и че проверките могат да бъдат предизвикани и от жалби на деца. Макар тази информация да е положителна, тя все още не позволява да се направи окончателна оценка на ефективността на проверките за предотвратяване на рискове за живота или

здравето, особено защото децата, чиито родители са загубили интерес към тяхната съдба, може да не са в състояние да подадат жалби, които да предизвикат проверки. Тъй като въвеждането на правила за независимото представителство на такива деца според властите може да отнеме време и тъй като съдържанието на тези правила все още не е определено, би било полезно да се предостави обзор на другите мерки, които са в сила, за да се осигури редовно проследяване на положението на децата, които са приложими междувременно (например посещения от лекар, социален работник или, ако е приложимо, експертни НПО). Освен това би било полезно да се предостави, както е поискано от Комитета, пълна информация за инспекциите, проведени от всички компетентни органи (не само от АКСУ) в центровете от семеен тип, ако такава информация е налична.

3) *Ефективност на разследванията, свързани с уязвими деца, настанени извън семейството*

Приетите през май 2023 г. законодателни изменения следва да бъдат приветствани, тъй като НПК вече предвижда независимо представителство на децата след започването на наказателното разследване, ако родителите им са загубили интерес към тяхното отглеждане. Освен това съдебният контрол върху отказите за започване на наказателно разследване, достъпен за пострадалия и за трето лице, което е подало съобщение за престъпление, представлява гаранция за ефективността на разследванията като цяло (например чрез ограничаване на риска да не бъде образувано или да бъде забавено образуването на досъдебно производство) и в ситуации, в които родителите са загубили интерес към детето си, настанено в резидентна грижа (ако трето лице сигнализира за престъпление и използва съществуващото средство за защита).

Въпреки това, настоящата рамка все още разкрива някои пропуски, както е отбелязано в анализа от март 2024 г. Може да се насърчат властите да изяснят дали предвиждат да приемат допълнителни изменения, които да позволят на децата, чиито родители са загубили интерес към тяхната съдба, да бъдат представлявани преди образуването на досъдебното производство, за да могат да упражнят правото си на обжалване на евентуален отказ за образуване на досъдебно производство. Изглежда също така важно да се позволи на специален представител или друг независим субект да използва средствата за защита или да участва в разследването, ако дете, настанено в институция, почине преди започването или приключването на наказателното производство, а родителите (наследниците) не проявяват интерес към това дете.

Освен това, както вече беше поискано от Комитета, все още е необходимо да се предостави конкретна информация за приложимите наказателноправни разпоредби и националната практика по отношение на наказателната отговорност на висшите длъжностни лица, отговорни за правилното функциониране и контрол на заведенията за резидентна грижа, във връзка със смърт или животозастрашаващи ситуации в тези заведения. Накрая, предвид информацията за отказите да се образуват разследвания, е важно да се изясни дали понастоящем съществува национална практика за започване на разследване (или евентуално предварителна проверка) за всеки смъртен случай на дете в резидентна институция, както беше посочено по-рано от властите. Важно е също така да се продължи да се предоставя информация за разследванията, свързани със смъртните случаи на деца с увреждания в заведенията, предоставящи резидентна грижа, както беше поискано по-рано от Комитета, като се уточни дали съответните прокурорски решения са били обжалвани.

4) *Заклучения*

Като се има предвид напредъкът, постигнат от властите в осигуряването на адекватни условия на живот за деца с умствени увреждания, и приетите законодателни реформи, включително тези, насочени към подобряване на гаранциите за ефективност на наказателните разследвания, се предлага на Комитета да продължи разглеждането на това дело в стандартната процедура за наблюдение, като същевременно насърчи властите да предоставят липсващата информация и да приемат незабавно оставащите законодателни мерки.

Финансиране осигурено: ДА

Решения

Представителите на министрите

1. припомниха, че по това дело, което се отнася до смъртта на 15 деца и млади възрастни през зимата на 1996–1997 г. поради лошите условия на живот в дом за деца с тежки умствени

увреждания, Европейският съд е установил, че държава ответник не е изпълнила положителното си задължение да защити живота на уязвимите деца и не е приложила подходящи процесуални механизми, за да изясни обстоятелствата около особено трагичните събития по случая;

По отношение на индивидуалните мерки

2. припомниха, че поради изтичане на давностния срок вече не е възможно да се проведе ново наказателно разследване и следователно по това дело не са възможни по-нататъшни индивидуални мерки;

По отношение на общите мерки

3. припомниха, че материалните условия на живот на децата с увреждания са се подобрили след закриването на бившите домове за настаняване и откриването на нови центрове за настаняване от семеен тип, и отбелязаха, че според властите настоящият капацитет на тези центрове е достатъчен, включително за деца, които се нуждаят от сложно медицинско лечение; отбелязаха с интерес, че политиката на властите за деинституционализация и усилията им за предотвратяване на изоставянето на деца с умствени увреждания също имат за цел да допринесат за осигуряването на адекватни условия на живот и грижи за такива деца; счетоха, че не е необходима допълнителна информация по тези аспекти;

4. отбелязаха с интерес задълбочения анализ, изготвен от властите през март 2024 г., относно възможни реформи за осигуряване на независимо представителство на деца, настанени извън семейството си, ако родителите им не проявяват интерес към тях, за да се даде възможност на тези деца да подават жалби, свързани с тяхното здраве и лечение, които да бъдат разгледани от съд или друг независим орган; приканиха властите да предоставят информация за резултатите от евентуални по-нататъшни обсъждания и да приемат съответните законодателни изменения, като отбелязаха, че такива мерки са важни за навременното откриване на случаи на неадекватна грижа, които могат да поставят живота или здравето на детето в опасност;

5. отбелязаха с интерес, че редица институции за настаняване в домове се проверяват всяка година и че проверки могат да се извършват и след жалби или сигнали, но отбелязаха също, че наличната информация все още не позволява да се направи окончателна оценка на ефективността на проверките за предотвратяване на рискове за живота или здравето на деца, чиито родители са загубили интерес към тяхната съдба, тъй като такива деца може да не са в състояние да подават жалби; тъй като според властите въвеждането на реформи за осигуряване на независимо представителство на такива деца може да отнеме известно време, ги приканиха да представят обзор на другите мерки, които са в сила за осигуряване на редовно проследяване на положението на децата в резидентна грижа, които се прилагат междувременно;

6. приветстваха законодателните изменения от май 2023 г., които предвиждат съдебен контрол върху отказите за образуване на досъдебно производство за определени престъпления, както и независимо представителство на деца, чиито родители са загубили интерес към тяхното отглеждане, след като досъдебното производство е било официално образувано; приканиха властите да пояснят дали обмислят въвеждането на допълнителни гаранции за осигуряване на ефективността на разследванията в случаите, когато родителите са загубили интерес към съдбата на настаненото им дете, първо, за да се даде възможност на такива деца да обжалват отказ за образуване на досъдебно производство, и второ, за да се обхванат ситуации, в които детето е починало преди започването или приключването на разследването;

7. повториха искането си да бъде предоставена информация за националната практика, като приложимите наказателноправни разпоредби и националната съдебна практика, по отношение на наказателната отговорност на длъжностните лица, отговорни за управлението или надзора на резидентни центрове в случаи на смърт в такива институции; приканиха властите да продължат да предоставят информация за наказателните разследвания на смъртните случаи на деца в институции;

8. приканиха властите да предоставят информация по всички въпроси, посочени по-горе, както и в анализа на Секретариата, до 15 юни 2026 г.; предвид значителния напредък, постигнат след събитията, описани в съдебното решение, решиха да продължат наблюдението на това дело в стандартната процедура за наблюдение, като същевременно насърчиха властите да приемат незабавно оставащите мерки.